

COLEGIUL DE CRIMINOLOGIE,
ADMINISTRARE ȘI DREPT „VALERIU BUJOR”

CATEDRA DE DISCIPLINE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE

**CURRICULUMUL DISCIPLINAR
DREPTURILE OMULUI ÎN PROCESUL CIVIL ȘI PENAL**

SPECIALITATEA 42110 – JURISPRUDENȚĂ
CALIFICAREA 341105 – GREFIER

Autor(i):

Recenzent(ți):

Adresa Curriculumului în internet:

APROBAT

Consiliul profesoral, proces-verbal nr. _____
din _____ 2021

Chișinău, 2021

STANDARD CURRICULAR

I. OBIECTIVELE GENERALE/ STANDARD ALE DISCIPLINEI.....	3
II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI.....	3
III. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR.....	3
IV. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI	4
V. TEMATICA ORIENTATIVĂ A REFERATELOR.....	7
VI. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE.....	8

I. OBIECTIVELE GENERALE/ STANDARD ALE DISCIPLINEI

La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- Să definească dreptul internațional al drepturilor omului.
- Să descrie apariția și dezvoltarea istorică a protecției internaționale a drepturilor omului.
- Să determine specificul raporturilor de drept internațional al drepturilor omului.
- Să definească noțiunile „drept”, „libertate”, „îndatorire”.
- Să identifice drepturile individuale și drepturile colective.
- Să relateze despre mersul lucrărilor în vederea elaborării Cartei Internaționale a Drepturilor Omului.
- Să identifice principiile dreptului internațional al drepturilor omului.

La nivel de aplicare:

- Să clasifice izvoarele dreptului internațional al drepturilor omului.
- Să compare teoriile și concepțiile privind fundamentul protecției drepturilor omului: teoriile dreptului natural, pozitivismul juridic, teoria iacobină, marxismul, gândirea economică contemporană.
- Să argumenteze faptul, că persoana fizică este subiect de drept internațional al drepturilor omului.

La nivel de integrare:

- Să propună modificări în cadrul normativ intern în materia protecției drepturilor omului în vederea racordării lor la standardele internaționale.
- Să recomande soluții în vederea sporirii eficacității mecanismului Curții Europene a Drepturilor Omului.
- Să determine statutul tratatelor internaționale privind drepturile omului în dreptul intern al Republicii Moldova.
- Să estimeze eficiența mecanismelor Organizației Națiunilor Unite în raport cu mecanismul european în domeniul protecției drepturilor omului.

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei în planul de învățământ	Anul de studii	Semestrul	Numărul de ore			Evaluarea	
			C	S	LI	Nr. de credite	Forma de evaluare
S.04.A.044	II	IV	20	20	50	3	Examen

III. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

1. Tematica și repartizarea orientativă a orelor la curs/ prelegeri:

Nr. crt.	Tema	Numărul de ore
1.	Introducere în materie	2
2.	Apariția și dezvoltarea istorică a protecției internaționale a drepturilor omului	2
3.	Carta internațională a drepturilor omului	2
4.	Tratatele subsidiare privind drepturile omului încheiate în cadrul ONU	2
5.	Mecanismele de protecție a drepturilor omului din cadrul ONU	2
6.	Sistemul european de protecție a drepturilor omului	6
7.	Sistemul interamerican al drepturilor omului	2
8.	Sistemul African al Drepturilor Omului și Popoarelor	2

2. Tematica și repartizarea orientativă a orelor la seminar/ laborator:

Nr. crt.	Tema	Numărul de ore
1.	Introducere în materie	2
2.	Apariția și dezvoltarea istorică a protecției internaționale a drepturilor omului	2
3.	Carta internațională a drepturilor omului	2
4.	Tratatele subsidiare privind drepturile omului încheiate în cadrul ONU	2
5.	Mecanismele de protecție a drepturilor omului din cadrul ONU	2
6.	Sistemul european de protecție a drepturilor omului	6
7.	Sistemul interamerican al drepturilor omului	2
8.	Sistemul African al Drepturilor Omului și Popoarelor	2

IV. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI CONȚINUTURI

Obiectivele de referință	Conținuturi
<ul style="list-style-type: none"> – să reproducă definiția dreptului internațional al drepturilor omului; – să distingă principiile specifice ale protecției internaționale a drepturilor omului; – să identifice obiectul de reglementare a ramurii drept internațional al drepturilor omului; – să definească noțiunile de drept, libertate, îndatorire; – să identifice subiecții dreptului internațional al drepturilor omului; – să clasifice izvoarele protecției internaționale a drepturilor omului; – să determine primatul dreptului în materia protecției internaționale a drepturilor omului; – să determine evoluția istorică a drepturilor individuale și colective. 	<p>Introducere în materie</p> <ul style="list-style-type: none"> – Obiectul de studiu. – Subiectele. – Persoană fizică – subiect al dreptului internațional al drepturilor omului. – Specificul raporturilor de drept internațional al drepturilor omului. – Izvoarele dreptului internațional al drepturilor omului. – Drepturile omului și dreptul internațional tradițional. – Raportul dintre dreptul internațional al drepturilor omului și dreptul intern. – Statutul tratatelor internaționale privind drepturile omului în dreptul intern al Republicii Moldova. – Aplicabilitatea tratatelor internaționale privind drepturile omului în sistemul judiciar al Republicii Moldova. – Noțiunea drepturilor, libertăților și îndatoririlor fundamentale ale omului. – Coraport drept – libertate – îndatorire. Clasificarea lor. – Drepturi individuale și drepturi colective.
<ul style="list-style-type: none"> – să determine cadrul normativ în materia protecției drepturilor omului creat de către Societatea Națiunilor; – să distingă prevederile Cartei ONU în materia protecției universale a drepturilor omului; – să reproducă conținutul lucrărilor organelor ONU în vederea elaborării Bilului Internațional al Drepturilor Omului. 	<p>Apariția și dezvoltarea istorică a protecției internaționale a drepturilor omului</p> <ul style="list-style-type: none"> – Dezvoltarea istorică a protecției internaționale a drepturilor omului în perioada anterioară celui de al doilea război mondial. – Evoluția istorică a protecției internaționale a drepturilor omului în perioada postbelică. – Protecția internațională a drepturilor omului la etapa actuală. – Concepții și teorii privind fundamentul protecției drepturilor omului: teoriile dreptului natural, pozitivismul juridic, teoria iacobină, marxismul,

<ul style="list-style-type: none"> – să definească noțiunea de Cartă Internațională a Drepturilor Omului; – să determine drepturile proclamate de Carta internațională a drepturilor omului; – să aprecieze regimul juridic al Declarației Universale a Drepturilor Omului; – să relateze pozițiile statelor occidentale și celor din blocul sovietic la momentul lucrărilor în vederea elaborării Cartei internaționale a drepturilor omului. 	<p>gândirea economică contemporană.</p> <p>Carta internațională a drepturilor omului.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Drepturile omului în Carta ONU. – Declarația universală a drepturilor omului. Valoarea sa juridică și importanța. Drepturile proclamate. – Pactul internațional privind drepturile civile și politice. Drepturile garantate. – Protocolul facultativ la Pactul internațional privind drepturile civile și politice. – Al doilea Protocol facultativ la Pactul internațional privind drepturile civile și politice. – Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale. Drepturile garantate.
<ul style="list-style-type: none"> – să determine cadrul istoric al elaborării tratatelor subsidiare; – să relateze despre situația Republicii Moldova – parte contractantă la convențiile încheiate în cadrul ONU. 	<p>Tratatele subsidiare privind drepturile omului încheiate în cadrul ONU</p> <ul style="list-style-type: none"> – Convenția cu privire la prevenirea și reprimarea crimei de genocid. – Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială. – Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei. – Convenția asupra drepturilor politice ale femeii. – Convenția internațională cu privire la drepturile copilului. – Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.
<ul style="list-style-type: none"> – să definească conceptul de mecanism a ONU în materia protecției drepturilor omului; – să descrie sistemul comunicărilor interstatale și cel al comunicărilor periodice; – să determine procedura de examinare a cererilor individuale în baza Rezoluției 1503; – să relateze istoricul instituirii Curții Penale Internaționale; – să dezvăluie rolul Curții Penale Internaționale în materia protecției universale a drepturilor omului; – să distingă competențele în materia drepturilor omului pentru fiecare instituție specializată a ONU în parte. 	<p>Mecanismele de protecție a drepturilor omului din cadrul ONU</p> <ul style="list-style-type: none"> – Instituțiile ONU în domeniul protecției drepturilor omului. – Comisia pentru Drepturile Omului. Subcomisia privind prevenirea discriminării și protecția minorităților. Comisia privind statutul femeii. Înalțul Comisar ONU pentru Drepturile Omului. – Sistemul comunicărilor interstatale (articolul 41 PIDCP). – Sistemul rapoartelor periodice. – Mecanismul prevăzut de Protocolul Facultativ la PIDCP. Condițiile de admisibilitate a cererilor. – Procedura 1503. Condițiile de admisibilitate a plângerilor în cadrul Procedurii 1503. – Instituțiile specializate ale ONU și protecția Drepturilor Omului. – Instituirea Curții Penale Internaționale.
<ul style="list-style-type: none"> – să descrie procedura de adresare la Curtea Europeană a Drepturilor Omului; – să identifice condițiile de fond și condițiile de formă pentru adresare la Curtea Europeană a 	<p>Sistemul european de protecție a drepturilor omului</p> <ul style="list-style-type: none"> – Drepturile omului în Statutul Consiliului European.

<p>Drepturilor Omului;</p> <ul style="list-style-type: none"> – să definească fiecare din drepturile materiale garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Protocoalele adiționale; – să determine forța juridică a deciziilor pronunțate de Curtea de la Strasbourg; – să indice modul de executare a deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului; – să se pronunțe asupra legalității rezervelor făcute de către Republica Moldova în momentul aderării la Convenția Europeană a Drepturilor Omului; – să descrie procesul de la Helsinki în materia drepturilor omului. 	<ul style="list-style-type: none"> – Introducere la CEDO: scurt istoric, structura, Protocoalele adiționale. – Drepturile garantate de CEDO și Protocoalele adiționale. – Aplicabilitatea CEDO în timp, în spațiu, după persoane. Noțiunea de jurisdicție. – Derogare în caz de stare de urgență (art. 15). Condițiile de derogare. Interzicerea derogării în cazul unor drepturi. – Organele de control prevăzute de CEDO. Comisia EDO. Curtea EDO, structura ei. Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei. Reforma mecanismului CEDO prevăzută de Protocolul nr. 11. – Cauze interstatale. Cereri individuale. – Calitatea de victimă. Victimă potențială și victimă indirectă. Renunțarea la calitatea de victimă. – Procedura în fața Curții. – Competența Curții: razione loci, razione materiae, razione personae, razione temporis. – Condițiile de admisibilitate a cererilor. Procedura de examinare a admisibilității cererilor. – Intervenția terților. Scoaterea cauzei de pe rol. Examinarea cauzei în fond. Rezolvarea pe cale amiabilă. – Hotărârea Curții. Reparație echitabilă. – Executarea hotărârilor Curții. Supravegherea executării hotărârilor Curții de către Comitetul de Miniștri. – Avizele consultative ale Curții. – Dreptul la viață (art. 2). – Dreptul la integritate fizică (art. 3). – Interzicerea sclaviei și a muncii forțate (art. 4). – Dreptul la libertate și siguranță (art. 5). – Dreptul la un proces echitabil (art. 6). – Prezumția nevinovăției. Garanții procedurale minimale prevăzute de par. 3 art. 6. – Garanții suplimentare prevăzute de art. 2, 3, 4 ale Protocolului nr. 7. – Neretroactivitatea legii penale (art. 7). – Dreptul la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și corespondenței (art. 8). – Dreptul de căsătorie (art. 12). – Egalitatea între soți (art. 5, Protocolul nr. 7). – Libertatea de gândire, de conștiință și de religie (art. 9). – Libertatea de exprimare (art. 10). – Libertatea de întrunire și de asociere (art. 11). – Dreptul la un recurs efectiv (art. 13). – Dreptul la respectarea bunurilor sale (art. 1 Protocolul nr. 1).
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> – Dreptul la instruire (art. 2 Protocolul nr. 1). – Dreptul la alegeri libere (art. 3 Protocolul nr. 1). – Interzicerea discriminării (art. 14). – Libertatea circulației (art. 2 Protocolul nr. 4). – Statutul special al străinilor. – Compatibilitatea legislației Republicii Moldova cu prevederile CEDO. – Carta Socială Europeană. – Alte tratate în domeniul drepturilor omului încheiate în cadrul Consiliului Europei. – Procesul (sistemul) de la Helsinki.
<ul style="list-style-type: none"> – Să determine eficacitatea sistemului interamerican de protecție a drepturilor omului. – Să analizeze sub aspect comparativ sistemul american cu cel european de protecție a drepturilor omului. 	<p>Sistemul interamerican de protecție a drepturilor omului</p> <ul style="list-style-type: none"> – Organizația Statelor Americane. – Declarația americană a drepturilor și îndatoririlor omului. – Convenția americană a drepturilor omului. Drepturile garantate. – Mecanismul de aplicare a Convenției.
<ul style="list-style-type: none"> – Să determine eficacitatea sistemului african de protecție a drepturilor omului. – Să analizeze sub aspect comparativ sistemul african cu cel european de protecție a drepturilor omului 	<p>Sistemul african al drepturilor omului și popoarelor</p> <ul style="list-style-type: none"> – Organizația Unității Africane. Carta Africană privind Drepturile Omului și Popoarelor. – Drepturile individuale garantate. – Drepturile popoarelor. Îndatoririle. – Mecanismul de control al aplicării Cartei.

V. TEMATICA ORIENTATIVĂ A REFERATELOR

1. Calitatea de subiect al Protecției internaționale a drepturilor omului a persoanei fizice.
2. Protecția drepturilor persoanelor juridice în practica Curții Europene a Drepturilor Omului.
3. Standarde internaționale ale drepturilor omului și aplicarea lor de către organele de ocrotire a normelor de drept.
4. Protecția internațională a drepturilor și intereselor copiilor.
5. Protecția internațională specială a drepturilor femeilor.
6. Protecția drepturilor omului în Uniunea Europeană și Consiliul Europei.
7. Protecția drepturilor omului de către jurisdicțiile naționale și cele internaționale.
8. Protecția drepturilor minorităților în ordinea juridică internă și cea internațională.
9. Normele internaționale în materia drepturilor omului și respectarea lor de către instanțele de judecată a Republicii Moldova.
10. Aspecte juridice ale protecției genomului uman.
11. Drepturile omului și biomedicina.
12. Drepturile popoarelor în lumina prevederilor dreptului internațional contemporan.
13. Drepturile procesuale în Convenția Europeană a Drepturilor Omului.
14. Terorismul și drepturile omului.
15. Prevenirea și reprimarea infracțiunilor contra umanității.
16. Reprimarea internațională a infracțiunilor de genocid.
17. Reprimarea internațională a infracțiunilor de apartheid.

18. Clonarea ființei umane – o nouă infracțiune contra umanității în dreptul internațional contemporan.
19. Reforma ONU și protecția internațională a drepturilor omului.
20. Rolul Curții Penale Internaționale în realizarea răspunderii internaționale în materia protecției universale a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

VI. REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. *Accesul la informație în democrațiile consolidate și în Republica Moldova*. Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova, Chișinău, 1999.
2. *Actul Final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa* (Actul Final de la Helsinki) (1975).
3. *Al doilea Protocol facultativ la Pactul internațional privind drepturile civile și politice* (1989).
4. Andronovici C. *Drept internațional public*. Ed. „Graphix”, Iași, 1993.
5. Balan O., Burian A. *Drept internațional public*. Vol. II, Chișinău, 2003.
6. Berger V. *Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului*. București, 1998.
7. *Carta Africană privind Drepturile Omului și Popoarelor* (1981).
8. *Carta Arabă privind Drepturile Omului* (1994).
9. *Carta de la Paris pentru o Nouă Europă* (1990).
10. *Carta Europeană a limbilor regionale și minoritare* (1992).
11. *Carta ONU*, 26.06.45.
12. *Carta Socială Europeană* (1961) și *Protocoalele adiționale* (1988, 1991, 1995).
13. *Carta Socială Europeană (revăzută)* (1996).
14. Cloșca I., Suceava I. *Tratat de drepturile omului*. București, 1995.
15. *Convenția Americană a Drepturilor Omului* (1969).
16. *Convenția asupra drepturilor politice ale femeii* (1952).
17. *Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei* (1979).
18. *Convenția cadru cu privire la protecția minorităților naționale* (1995).
19. *Convenția cu privire la prevenirea și reprimarea crimei de genocid* (1948).
20. *Convenția Europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante* (1987).
21. *Convenția internațională cu privire la drepturile copilului* (1989).
22. *Convenția internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială* (1965),
23. *Convenția împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante* (1984).
24. *Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale* (Convenția Europeană a Drepturilor Omului) (04.11.50), modificată prin Protocoalele nr. 3, 5 și 8.
25. *Convenția privind drepturile omului și biomedicina* (1997) și *Protocolul adițional privind interdicția clonajului* (1998)
26. Dașcovici N. *Curs de drept internațional public*. Iași, 1934-1935.
27. *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, 10.12.1948.
28. Dogaru I., Dănișor D.C. *Drepturile omului și libertățile publice*. Chișinău, 1998.
29. Donna G. *Introducere în Convenția Europeană a Drepturilor Omului*. București, 1996.
30. *Drepturile Omului în Republica Moldova*. Chișinău, 1998.
31. Ecobescu N., Duculescu V. *Drept internațional public*. Ed. „Hyperion”, vol. 1, București, 1993.
32. Geamanu G. *Drept internațional public*. Vol. 1, București, 1981.

33. Geamanu G. *Drept internațional public*. Vol. II. Editura Didactica si Pedagogica, București, 1983.
34. *Libertatea de gândire, conștiință, și religie în Republica Moldova*. Comitetul Helsinki pentru Drepturile Omului din Republica Moldova, Chișinău, 1999.
35. Miga-Besteliu R. *Drept internațional public. Introducere in dreptul internațional public*. Ed. „ALL. Educational”, București, 1997.
36. Moca G. *Drept internațional public*. Vol. 1, București, 1989.
37. Niciu M. *Drept internațional public*. Ed. „Chemarea”, vol. 2, Iași, 1993.
38. *Pactul internațional privind drepturile civile și politice* (1966).
39. *Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale* (1966).
40. Popescu D., Coman F. *Drept internațional public*. Ed. MI, București, 1993.
41. Popescu D., Nastase A. *Drept internațional public*. Ed. „Șansa”, București, 1997.
42. *Primul Protocol Adițional la Convenție* (1952).
43. *Protocolul facultativ la Pactul internațional privind drepturile civile și politice* (1966).
44. *Protocolul nr. 11* (1998).
45. *Protocolul nr. 12* (2001).
46. *Protocolul nr. 13* (2001).
47. *Protocolul nr. 14* (2004).
48. *Protocolul nr. 2* (1963).
49. *Protocolul nr. 4* (1963).
50. *Protocolul nr. 6* (1983).
51. *Protocolul nr. 7* (1984).
52. *Statutul Consiliului Europei* (05.05.1949).